

Austatud lugeja!

Toimetaja veeru teema valikul on mitmeid võimalusi, millest kõige levinuimaid variante on kaks: valida teema ajakirjanumbri artikli(te) pinnalt või selle järgi, mis õigusmaastikul või sellega seondult on parasjagu tähelepanuväärne. Täna veeru teema on ajakirja väline, ehkki kirjutaja arvates üpris oluline.

Usun, et ma ei ole ainus jurist, kes on mitmeid kordi lugenud Aino-Eevi Lukase koostatud kohtukõnede kogumikku „Lugupeetud vannutatud mehed“. Seal on ära toodud advokaat Pjotr Aleksandrovi kõne kohtuasjas, kus koduõpetaja haridusega Vera Zassulitši süüdistati Peterburi linnaeape kindraladjutant Trepovi tapmise katses. Meeldetuletuseks: Zassulitš tulistas Trepovit; sellele aga eelnes intsident, kus kindraladjutant määras ihunuhtluse poliitvang Bogoljubovile, isikule, keda Zassulitš isiklikult ei tundnud ega teadnud, kuid kelle alandav karistamine Zassulitšit ülimalt vapustas. Advokaadi sõnul oli tulistamise ajendiks eelkõige Zassulitši hämming: kuidas on võimalik, et ihunuhtluse määramise avalikuks tuleku järel ei pälvinud sellise karistusviisi rakendamine Vene ühiskonnas ega võimuringkondades tormilist halvakspanu. Oli aasta 1878.

Meie elame aastas 2006. Ehkki nn Zassulitši juhtumist on möödunud 128 aastat, ei tekita ihunuhtlus ka tänapäeva Eesti ühiskonnas olulist vastukaja. See sai selgeks aprillis 2006, kui Eesti ajakirjandus hoidis meid kursis Eesti kaitsevälalise kohtuasjaga Araabia Ühendemiraatides. Tõsi, vanemveebel Koroli vahistamine sellel Araabiamaal tekitas ajakirjanduses palju kõneainet, samuti nagu ka tema nn päästmise aktsioon. See aga, et aastal 2006 valib Eesti kaitsevälalane kolmekuulise vangistuse asemel endale karistuseks 80 kepihoopi, ei tekitanud erilist hämmingut.

Zassulitši kaitsekõnes nimetab advokaat ihunuhtlust häbistavaks, au ja inimväärlikust alandavaks karituseks, mis mõnitab kõike seda, „mis on arenenud inimese suurimaks väärtuseks, ning mitte ainult arenenud inimese, vaid iga inimese kõige suuremaks väärtuseks, kellel pole võõras au ja väärikus“. Mis sunnib üht tänapäeva inimest sellist karistust eelistama? Võib-olla Araabia Ühendemiraatide kinnipidamisasutused. Ei saa välistada, et igasugune inimväärlikuse austamine jääb selles meile võõra kultuuritaustaga riigis vanglamüüride taha. Erinevalt Araabia Ühendemiraatides üle kuu aja vahi all olnud vanemveebelist ei tea enamik meist, millised on vanglad šariaadiseaduste alusel karistusi mõistvas riigis ja kuidas seal kinnipeetavaid koheldakse. Kui valida on kahe inimväärlikust alandava karistuse vahel, siis miks mitte valida printsipiil „parem õudne lõpp kui lõputu õudus“. Pealegi, kui meie ajakirjandust uskuda, ei ole Araabia Ühendemiraatides rakendatav ihunuhtlus tegelikkuses kuigi karm.

Nagu öeldakse: ajad muutuvad ja meie koos nendega. Nii on võimalik, et 130 aastat tagasi ihunuhtlusele antud karm hinnang ei kajata enam tänase inimese väärtushinnanguid. Oleks huvitav teada, kui paljud Eestis vanglakaristust kandvad inimesed valiksid vangistuse asemel ihunuhtluse. Usun, et neid on päris mitmeid, eriti kui arvestada, et mitmete Eesti kinnipidamisasutuste tingimused pole just kiita. Sellise hüpoteetilise küsitluse tulemustest hoolimata ei ole siiski tõenäoline, et Eesti riik sellise valikuvõimaluste kehtestamist kaaluks. Vastupidine oleks ühes Euroopa Liidu riigis ennekuulmatu. Vanemveebel Koroli juhtum aga näitab, et Eesti inimesed oleksid selliseks karistuspoliitika muutuseks valmis. Mõtlemapanev, kas pole?

Katrin Prükk